

Razgovaraonica „Ispeci pa reci!“

12. ožujka 2019.

Tema: Je li Gorica samo spavaonica? – rasprava o kulturnom identitetu grada

U raspravi su sudjelovali Ines Lisec, Tomislav Mlinac, Nada Mihoković-Kumrić, Vlado Mihoković, Romana Rožić, Ivana Lovrić, Romana Šimek (VG danas), Matej Peranić i Lucija iz Goričkog kluba mladih, jedna mlada duola, Adolfina Drenjavčević, Mario Šantek i Ivana Grubačević.

Uvodničarka za temu „Je li Gorica samo spavaonica? – rasprava o kulturnom identitetu grada“ bila je Ivana Grubačević. Često se može čuti kako je Grad Velika Gorica okarakteriziran kao „spavaonica“, svojevrsno predgrađe Zagreba, što zvuči omalovažavajuće i ružno, pa se s pravom možemo zapitati otkud takva karakterizacija našega grada. Neminovno je da veći gradovi asimiliraju manje jer, barem u nekim segmentima, nude više – više posla, više kulturnih sadržaja, više aktivnosti. U neku ruku i građani Velike Gorice gravitiraju Zagrebu – mnogi tamo rade ili se školuju te sudjeluju u brojnim sportskim i kulturnim aktivnostima kojih u Velikoj Gorici nema. Blizina Zagreba, koliko god nam pogodovala, ujedno je i naše prokletstvo jer ako u svojoj neposrednoj blizini imamo odgovarajući sadržaj, nećemo trošiti sredstva i vrijeme na kopiranje istih. Brojke koje govore o našem gradu su sljedeće: prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine Velika Gorica s okolicom ima 63.517 stanovnika i uključuje 58 naselja – po čemu smo po veličini 6. grad u RH, dok uže gradsko područje ima oko 30.000 stanovnika. Prisutne su sve gradske službe - gradska uprava, komunalne službe, Dom zdravlja, Županijski sud, Centar za socijalnu skrb, Centar za djecu, mlade i obitelj, Centar za odgoj i obrazovanje, vrtići, osnovne škole, Srednjoškolski centar, Veleučilište, glazbena i umjetnička škola, ustanove u kulturi – POUVG s kazališnom i kino djelatnošću, Centrom za strane jezike i edukativnim programima, Galerija Galženica, knjižnica, Muzej Turopolja, niz KUD-ova, Zajednica športskih udruga. Na području grada djeluje 27 udruga među kojima treba nabrojati Crveni križ, Izviđački odred TUR, dvije planinarske udruge, Udrugu osoba s invaliditetom Suncokret... Sve u svemu, čini se da Velika Gorica ima sve potrebno za kvalitetan

i raznolik život jednoga grada, no ostaje pitanje što čini identitet nekog grada? Što je ono po čemu smo posebni i što dokazuje da nismo samo „spavaonica“? Prije svega, temelje identiteta treba tražiti u povijesti našeg grada. Spominje se već u 13. stoljeću kao selo, u 16. stoljeću ustanovljena je Plemenita općina turopoljska koja je zaslužna za veliki razvojni bum grada na prijelazu 19. u 20. stoljeće, kada se Velika Gorica urbanizira i oblikuje se gradska jezgra s reprezentativnim zgradama kotarskog suda, gradske štedionice, bolnica, škola, knjižnica, pokreće se kojnača – konjski tramvaj, Gorica postaje trgovište. Razvoj grada zaustavljen je Drugim svjetskim ratom, a od 1974. do 1995. godine Gorica ima status jedne od zagrebačkih općina. Upravo u tom razdoblju stvara se fama o „spavaonici“. O povijesti grada svjedoče brojni spomenici – stara gradska jezgra s Muzejom Turopolja, Crkvom Navještenja Blažene Djevice Marije i gradskim parkom, a na širem području Turopolja to su drvene kapele, stari grad Lukavec, kurije, vrata od krča, kompleks Andautonije u Ščitarjevu. Jednako tako tu je i prirodna baština, prije svega turopoljski lug, rijeka Odra i Vukomeričke gorice. Sve navedeno predstavlja temelj na kojem valja graditi identitet Velike Gorice i Turopolja i dokaz da ovaj grad nije samo spavaonica Zagreba. Ali ono što je bitno je ono što radimo u sadašnjosti – je li kulturni identitet nešto što nastaje samo od sebe ili nešto što treba graditi i na čemu treba raditi? Treba li i koliko raditi na specifičnostima ovoga područja kao na brendu, promovirati ih kao brend? Ovo možda zvuči pretenciozno, ali to zapravo znači istaknuti ono po čemu smo dobri i posebni u odnosu na ostale, po čemu postajemo prepoznatljivi. Drugo je pitanje treba li to pokazivati i dokazivati i samim Velikogoričanima? Način na koji brendiramo grad i njegove aktivnosti mora biti blizak njegovim stanovnicima, oni se moraju osjećati dijelom tog identiteta, osjećati da i sami sudjeluju u njegovom stvaranju i održavanju. Treba otvoriti prostor za kreativnost kako bi iz nekih od nastojanja nastali neki budući „brendovi“. Nekoliko dobrih primjera u suvremenosti su Megablast, VG limači, IO TUR, Judo klub osoba s invaliditetom Fuji, VIS Jane, GAS, GKM, Galerija Galženica, manifestacije Perun fest, Ladanje u Kuriji Modić-Bedeković, Tour de Tur, Dani Andautonije, Turopoljsko Jurjevo, Gastro Turopolja, VG Fest, Turopoljske večeri, Noć borilačkih sportova, Dječji tjedan... Mnogo je aktivnosti na razini grada i mnoge manifestacije odlično su posjećene. Pitanje za raspravu je je li to dovoljno da kvaliteta života građana bude zadovoljavajuća? Postoji li nešto čega u Gorici nema, a što treba tražiti drugdje? I gdje je prostor za rast?

Tomislav je postavio pitanje tko je skovao termin „spavaonica“ – Zagrepčani ili Velikogoričani? Ali nitko nije znao odgovoriti na to pitanje... Ivana Lovrić je rekla da kad u svakodnevnom razgovoru kažemo „idem u grad“, podrazumijeva se da idemo u Zagreb. U Veliku Goricu doselila se devedesetih, kada se sastav stanovništva u Velikoj Gorici mijenjao i pristiglo je dosta doseljenika. Ono što je naglasila kao problem je protok, odnosno ne-protok informacija o svemu što se događa u Velikoj Gorici. Romana Rožić je rekla da je „iskonska Turopoljka“, rođena u starom rodilištu, odrasla u Buševcu u kojem je tradicija aktivnosti Seljačke sloge duga i jaka te ima iskustvo bogatog kulturnog života u maloj sredini. I ona smatra da su marketing i oglašavanje veliki problem. Također smatra da je ponuda aktivnosti u Velikoj Gorici dobra – ima svega, ali ipak nešto nedostaje. To je jezgra ljudi zainteresiranih da zajedno rade kulturu u Velikoj Gorici. U doba njene mladosti ta je jezgra postojala i bila izuzetno aktivna, a sada je nema. Adolfina Drenjavčević rekla je da je dok je radila u Zagrebu, nakon posla ostajala i išla tamo na književne večeri, izložbe, u kino... Nada je odgovorila da je i ona radila u Zagrebu, a ipak je prisustvovala različitim događanjima u Gorici, stvar je interesa ljudi koji rade u Zagrebu hoće li ostati tamo ili se interesirati što se događa u Velikoj Gorici. Što se tiče kulturne scene, smatra da nije problem u ljudima koji bi stvarali kulturu, nego u ljudima koje ne interesira ono što im je ponuđeno. Iako je radila u Buševcu, radno vrijeme joj nije dopuštalo prisustvovanje tamošnjim događanjima. Sigurno je da zbog produljenog radnog vremena ljudi danas nemaju vremena i za praćenje kulturnih sadržaja, a neki jednostavno nisu zainteresirani. Prenijela nam je svoje iskustvo iz rodne Podravine gdje je bilo dosta doseljenih Bosanskih Hrvata koji apsolutno nisu bili zainteresirani i nisu se željeli uključiti u događanja u gradiću.

Vlado smatra da oglašavanje nije problem, cijela je Gorica oblijepljena plakatima, misli da informacije ipak kolaju. Također misli da količina događanja nije problem, ima ih dosta i raznoliki su; za njega je problem to što se neki zanimljivi događaji vremenski poklapaju jer nema koordinacije na razini grada, pa je ponekad nemoguće stići popratiti sve što čovjeka interesira. Ines misli da nedostaje volje i duha, nedostaje interesa, a to se vidi na svakom koraku. Na Adolfinino pitanje ima li Gorica centar, svi su se složili da centra nema, a Tomislav je rekao da je Gorica, dakle, policentrična! Ivana Lovrić smatra da je brendiranje grada bitno, bitno je učiniti događanja vidljiva svima, jer ono što nitko nije vidio niti doživio, kao da se nije dogodilo i postaje nebitno. Romana Rožić je rekla da ako usporedimo Novi Zagreb i Veliku Goricu – dvije nekadašnje spavaonice – u Gorici ima znatno više kulturnih događanja. Također smatra da velikogoričke institucije nisu povezane, pogotovo POUVG koji su dosta zatvoreni u sebe, a nekima i antipatični. Ivana Grubačević je rekla da je postojala inicijativa da se objedinjuju sva gradska događanja u mjesečnom vodiču, što je funkcioniralo dosta kratko. Sada postoji aplikacija Kajima koju je pokrenuo Gorički klub mladih, a čiji je cilj na jednom mjestu ponuditi informacije o svim događanjima u gradu, no podatke moraju unositi organizatori samih događanja. Ines je primijetila da sve na kraju završi na politici, financiranje nekih događanja je oskudno, pa čak i kad se radi o dokazano uspješnim projektima. Grad ih ne prati dovoljno – konkretno su navedeni primjeri biciklističke utrke Tour de Tur (Ines) i Megablata (Tomislav). Romana Rožić je rekla kako čak i uspješni gradski mediji rade samoinicijativno i samofinanciraju se, a pitanje je u kolikoj mjeri je to dovoljno. Navela je primjer Kronika Velike Gorice i Marija Žileca koji sve što radi, radi iz privatnosti svog doma, bez poslovnog prostora i uz tek nekolicinu suradnika, a jedan je od vodećih izvora informacija o događanjima u Gorici i okolici. Vlado problem vidi u nedovoljnom financiranju, odnosno smatra da se novac troši na krivim mjestima. Nekim svojim idejama i sami možemo napraviti pomake, ali teško je doći do sredstava za njihovu realizaciju. Misli da Gorica ima slabu financijsku moć. Nada je mišljenja da bi i samo formiranje nekakvog centra za objedinjavanje informacija koštalo, tako da za sada sve ostaje na osobnom zalaganju dobrovoljaca.

Lucija, voditeljica Goričkog kluba mladih, govorila je o djelatnosti kluba i o programima za mlade koje oni organiziraju. Prije svega zadovoljni su činjenicom da grad financira njihovu djelatnost. Svojim programom prate potrebe mladih, što je ustanovljeno istraživanjem potreba mladih u Velikoj Gorici prije realizacije projekta kluba mladih. Cilj im je i suradnja s ostalim ustanovama i udrugama u gradu. Odaziv na njihove aktivnosti raste, između ostalog, jer su dosta angažirani na promociji – društvene mreže, radio, web. Fokusna skupina su mladi od 15 do 30 godina, a i posjetitelji događanja su uglavnom iz te dobne skupine. Ono čime nisu zadovoljni je veličina prostora, trebao bi im dodatni prostor za paralelno odvijanje više aktivnosti. Tu je također i nedefiniran pravni status kluba koji je započeo kao projekt grada – još uvijek ga financiraju, ali pravno nisu niti udruga niti ustanova pa ne mogu započinjati nove projekte. Romanu Rožić jako smeta što mladi nemaju svoj prostor u ovom gradu. Gorički klub mladih za nju je svojevrsan nastavak GAS-a, udruge mladih koju je osnovala – a i tada je najveći problem bio prostor.

Tomislavu se sviđa što u gradu ima dosta svega. Priznaje da je neko vrijeme bio lijen, a kad se u njemu pojavio interes za neke aktivnosti, odjednom su se pojavile i prave informacije. Fale mu kokice u kinu!

Ines kaže da je, dok su njena djeca bila manja, nedostajalo sadržaja za djecu pa ih je na neke aktivnosti vodila u Zagreb. Dok je ona imala tu mogućnost, mnogi to nisu mogli. Prema iskustvu Romane Šimek, odaziv ljudi uvijek je dobar na sve što je besplatno, ono što se plaća, ima manje posjetitelja.

Jedno novo mišljenje dobili smo od mlade duole (pratiteljice trudnica, roditelja i mladih majki) koja u Gorici pokušava pokrenuti građansku inicijativu za dobivanje prostora za skrb o trudnicama, roditeljama i mladim majkama.

Romana Rožić smatra da je Gorici potreban multimedijски centar, smeta ju što je nogomet „pojeo“ znatan dio sredstava za sljedećih par godina koja su mogla biti uložena u druge projekte. Najpozitivnijom stvari vezanom uz Goricu smatra određen pozitivan ugođaj, pogodan za umjetnički rad, za stvaranje, kaže da Gorica ima svoj „spleen“, nešto divno u sebi, pa nije ni uzalud dobila nagradu kao jedan od za život najugodnijih gradova u Hrvatskoj. Smatra da identitet nije lako opisati, ali kad se radi o Gorici, to je ono pozitivno što nas izdvaja od ostalih.

Nada smatra da su sportski klubovi i KUD-ovi jako dobro financirani, te iako su se neki u raspravi obrušili na sport, pogotovo nogomet, činjenica je da se neke od najkulturnijih utakmica igraju upravo u Gorici, na njih bez straha možete povesti i djecu.

Matej smatra da Gorica nema prepoznatljivost kao što ga imaju drugi gradovi, npr. Samobor. S obzirom da je Gorica mlad grad, možda za to nije bilo dovoljno vremena, a misli da to nije nužno loša stvar jer ostavlja mnogo prostora za građenje specifičnog identiteta. Smatra da velik potencijal predstavlja i zračna luka, odnosno velika platežna moć turista u transferu prema dalje – za kvalitetan sadržaj koji bi im bio ponuđen bili bi spremni izdvojiti novac.

Mario smatra da u Gorici ima mnogo potencijala. Pohvalio je pozitivnu suradnju s Goričkim klubom mladih za koje je nastupio i kao komičar na stand-upu u njihovoj organizaciji. Za mlade je važno da dobiju bolji, veći prostor. Kao turistički vodič, prije svega alternativnih turističkih obilazaka, smatra da Gorica ima mnogo neiskorištenog turističkog potencijala. Turizam je mnogo više od razgledavanja, on na neki način gradi identitet jer nudi nešto autentično, svojstveno određenom prostoru.

Vlado je još jednom istaknuo da većih pomaka neće biti bez jačanja ekonomske moći grada i na tome treba najviše raditi. Treba nam „radionica ideja“ i osjećaj za opće dobro kojeg kao nacija nemamo!

Zaključak rasprave je da Gorica ima dovoljno sadržaja, ali i dosta prilika za daljnji razvoj.

Prijedlozi novih tema:

1. Komunikacija – je li dovoljno da se samo razumijemo ili je bitno kako to radimo?
2. Racionalnim razmišljanjem do zdravlja
3. Ta tanka granica između smiješnog i uvredljivog ili imaju li Hrvati smisla za humor?

Za sljedeću raspravu izglasana je tema „Ta tanka granica između smiješnog i uvredljivog ili imaju li Hrvati smisla za humor?“, a uvodničar je Mario Šantek.